

Lääkealan toimijoiden valvonta 23.08.2016 Dnro Fimea
001426/06.08.00.00/2016

Jakelussa mainitut Postitettu ____/____2016

Päätös apteekin perustamisesta Turun kaupungin pohjoiselle (1.) apteekkien sijaintialueelle ja päätös apteekkien sijoittumisesta Turun kaupunkiin

Päätös

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (myöhemmin myös Fimea) on tänään tekemällään päätöksellä päättänyt perustaa Turun 21. apteekin.

Turun 21. apteekin tulee sijaita Turun kaupungin pohjoisella (1.) apteekkien sijaintialueella.

Samalla päätöksellä Fimea muuttaa päätöstä apteekkien sijoittumisesta Turun kaupunkiin (dnro:t 1641/11.03.08/2013 ja 4723/03.02.05/2012) siten, että Turun kaupungin pohjoiselle (1.) apteekkien sijaintialueelle sijoittuu aiemman päätöksen mukaisten apteekkien lisäksi Turun 21. apteekki. Muilta osin apteekkien sijaintialueita ei tässä yhteydessä muuteta (liite 1, Apteekkien sijoittuminen Turun kaupunkiin).

Samalla päätöksellä kumotaan aiemmat Fimean päätökset apteekkien sijoittumisesta Turun kaupunkiin (dnro:t 1641/11.03.08/2013 ja 4723/03.02.05/2012).

Asian käsittely viranomaisessa

Taustaa

Fimeaan toimitettu sivuapteekkilupahakemus

Apteekkari Olli Järveläinen on toimittanut Fimeaan 4.9.2015 hakemuksen, jossa anottiin lupaa perustaa sivuapteekki Turun kaupungin Runosmäen kaupunginosaan. Fimea on 8.3.2016 tekemällä päätöksellään päättänyt, ettei se perusta sivuapteekkiä Runosmäen kaupunginosaan Turun kaupunkiin, koska lääkelain mukaiset edellytykset sivuapteekin perustamiselle eivät täytyneet.

Runosmäen sivuapteekkilupahakemuksen käsittelyn yhteydessä Turun kaupunki on tuonut lausunnossaan esiin, että Runosmäessä tarvitaan apteekkipalveluja varsinkin vanhemman väestön lääkehuollon turvaamiseksi. Myös Runosmäkiseura ry on ollut Fimeaan yhteydessä apteekkipalveluiden saamiseksi Runosmäen alueelle.

Alueella on aiemmin toiminut apteekki, joka on vastannut toiminnan laajuudeltaan keskimääräistä yksityistä apteekkia.

Kuuleminen

Edellä esitetyn johdosta Fimea on 8.3.2016 päivätyllä kuulemiskirjeellä pyytänyt Turun kaupungilta ja Turun kaupungissa apteekkiliikettä harjoittavilta apteekkareilta sekä Helsingin 3. (Yliopiston) apteekilta lausuntoja apteekkiliikkeen perustamisesta Turun kaupungin pohjoiselle (1.) apteekkien sijaintialueelle.

Lausunnot tuli toimittaa Fimean kirjaamoon viimeistään 15.4.2016. Kuulemiskirjeessä todettiin, että lausuntojen antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Annetut lausunnot

Lausuntonsa asiassa antoivat Turun 3., 4., 5., 6., 9., 11., 14., 15., 16. ja 18. apteekkien apteekkarit. Turun kaupunki toimitti lausuntonsa asiaan 9.5.2016.

Turun kaupungin lausunto

Turun kaupungin hyvinvointitoimialan Terveyspalveluiden palvelualuejohtaja, terveyskeskuksen vastaava lääkäri Katariina Korkeila toteaa allekirjoittamassaan lausunnossa, että Runosmäen alueella tarve toimivalle apteekille on ilmeinen. Lausunnon mukaan apteekin puuttuminen alueelta aiheuttaa hankaluuksia erityisesti iäkkäälle väestölle. Terveysaseman asiakkaisiin kuuluu myös paljon apteekkisopimuspotilaita, joiden lääkkeiden haku on vaikeutunut lähiapteekin puuttuessa.

Turun kaupungin terveyspalveluiden näkökulmasta apteekki Runosmäen alueella olisi selkeästi tarpeen. Lausunnossa todetaan vielä, että lääkehoito on sinänsä toteutettavissa nykyisenkin apteekkiverkoston turvin, mutta heikentynyt apteekkipalveluiden tavoitettavuus lisää riskiä lääkehoidon keskeytymisille ja samalla tarpeettomille terveystarpeille.

Muut lausunnot

Lausunnon antaneet apteekkarit pääsääntöisesti vastustavat uuden apteekin perustamista. Apteekkarit tuovat esiin myös sen, että uuden apteekin perustaminen Turun kaupungin pohjoiselle (1.) apteekkien sijaintialueelle ei takaa perustettavan apteekin sijoittumista juuri Runosmäen alueelle. Apteekkareiden mukaan perustettavan apteekin sijaintialueeksi tulisi määritellä nimenomaan Runosmäen alue, jotta voitaisiin varmistaa apteekkipalveluiden saatavuus tällä alueella. Lisäksi moni apteekkari ehdotti, että perustettavalle uudelle apteekkien sijaintialueelle siirrettäisiin apteekki nykyiseltä pohjoiselta apteekkien sijaintialueelta seuraavan apteekkiluvan tultua avoimeksi.

Moni apteekkari toteaa kuitenkin myös, että heidän näkemyksen mukaan Turun kaupungin pohjoisella apteekkien sijaintialueella on kattava apteekkiverkosto, eikä uudelle apteekille ole liiketoiminnallisia

toimintaedellytyksiä. Lausunnoissa on tuotu esiin, että apteekkitiheys (asukkaita / apteekkitoimipiste) on Turussa korkeampi kuin monessa muussa kaupungissa Suomessa.

Apteekkareiden lausunnoissa todetaan myös, että Fimean 18.12.2013 tekemän apteekkien sijaintialueiden muutospäätöksen jälkeen neljä apteekkia on muuttanut toimipaikkaansa: Turun 2. apteekki muutti linja-autoasemalta Manhattan-kauppakeskukseen, Turun 3. apteekki muutti Turun ydinkeskustassa toiseen liikepaikkaan, Turun 4. apteekki muutti Turun ydinkeskustasta Länsikeskuksen Prisman yhteyteen ja Turun 15. apteekki muutti Runosmäen alueelta Tampereentien Prisman yhteyteen. Apteekkareiden näkemysten mukaan Turussa ei ole laajoja alueita, jotka olisivat jääneet ilman apteekkipalveluja.

Perustelut

Sovellettava lainsäädäntö

Lääkelain (395/1987) 39 §:n mukaan apteekkeja tulee olla maassa siten, että väestö, mikäli mahdollista, voi vaikeudetta saada lääkkeitä.

Lääkelain 41 §:n 1 momentin mukaan kunnan tehtävänä on Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen pyynnöstä tarvittaessa arvioida alueen apteekkipalveluiden toimivuutta, sijoittumista ja riittävyttä.

Lääkelain 41 §:n 2 momentin mukaan uuden apteekin perustamisesta kuntaan tai sen osaan päättää Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus lääkkeiden saatavuuden sitä edellyttäessä. Päätös tehdään keskuksen omasta tai asianomaisen kunnan aloitteesta. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palvelujen sijoittuminen.

Lääkelain 40 §:n 1 momentin mukaan apteekkilupa myönnetään tietyn apteekkiliiikkeen harjoittamiseen kunnassa tai sen osassa.

Apteekkipalveluiden tarve Turun kaupungin pohjoisella (1.) apteekkien sijaintialueella

Alueen väestömäärä

Turussa on tällä hetkellä noin 186 000 asukasta. Vuonna 2015 Turun asukkaiden määrä oli kasvanut 1,1 % (Tilastokeskus, väestötilastot). Turun kaupungin yleiskaavan 2029 mukaan suurin osa uudesta asuntorakentamisesta ja väestönlisäyksestä keskittyy alueelle, jolle rajautuu myös Turun kaupungin pohjoinen (1.) apteekkien sijaintialue. Kaupungin väestötavoite vuodelle 2029 on noin 200 000 asukasta (Turun kaupungin verkkosivut, kaupunkisuunnittelun yleiskaavoitus, Kasvukäytävät-kehityskuva).

Alueen apteekkipalvelut

Turun kaupungissa toimii 19 apteekkiä ja 6 sivuapteekkiä. Lisäksi kaupungissa toimii Helsingin 3. (Yliopiston) apteekin alainen sivuapteekki. Näistä 17 apteekkiä, 6 sivuapteekkiä sekä Helsingin 3. (Yliopiston) apteekin alainen sivuapteekki toimivat Turun kaupungin pohjoisella (1.) apteekkien sijaintialueella. Apteekit voivat sijoittua vapaasti määritellyllä sijaintialueellaan. Sivuapteekkien sijaintialue on määrätty erikseen kussakin sivuapteekkiluvassa.

Apteekkitiheys Turussa on tällä hetkellä noin 9800 asukasta apteekkiä kohden ja 7200 asukasta apteekkitoimipistettä (apteekit ja sivuapteekit) kohden. Keskimääräinen apteekkitiheys koko maassa on noin 6700 asukasta/apteekkitoimipiste.

Turun apteekkitoimipisteistä vuosittain toimitettujen lääkemääräysten lukumäärä on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana noin 200 000 kappaletta. Vuonna 2015 Turun apteekkitoimipisteistä toimitettiin yhteensä noin 2,13 miljoonaa lääkemääräystä. Yhdestä itsenäisestä apteekista toimitettiin keskimäärin noin 86 800 lääkemääräystä vuoden 2015 aikana. Turun pohjoisella (1.) apteekkialueella toimivien itsenäisten apteekkien osalta tämä keskiarvoluku oli noin 91 500 lääkemääräystä/apteekki. Kaikista suomalaisista apteekkeista toimitettiin keskimäärin noin 78 900 lääkemääräystä itsenäistä apteekkiä kohden vuoden 2015 aikana.

Terveydenhuollon palvelujen sijoittuminen

Turussa toimii kuusi terveysasemaa, kaksi lähipalvelupistettä ja ruotsinkielinen vastaanotto. Terveysasemista viisi sekä molemmat lähipalvelupisteet ja ruotsinkielinen vastaanotto sijaitsevat maantieteellisesti samalla alueella kuin Fimean määrittelemä Turun pohjoinen (1.) apteekkien sijaintialue. Turun alueen yhteispäivystys, joka sijaitsee Turun yliopistollisen keskussairaalan T-sairaalassa, toimii myös samalla alueella. Lisäksi Turussa toimii useita yksityisiä lääkäriasemia, joista suurin osa sijoittuu Turun ydinkeskustaan, mikä on osa Turun pohjoista (1.) apteekkien sijaintialuetta.

Lääkkeiden saatavuus

Turun kaupunki on tuonut selkeästi esille, että pohjoiselle (1.) apteekkien sijaintialueelle sijoittuvan Runosmäen alueella on tarve apteekkipalveluille siellä aiemmin toimineen apteekin siirryttyä uuteen liikepaikkaan noin kolmen kilometrin päähän Runosmäen alueesta. Fimean saamien tietojen mukaan kukaan Turun pohjoisella apteekkien sijaintialueella apteekkiliikettä harjoittavista apteekkareista ei ole ilmoittanut halukkuudestaan siirtää apteekkiaan Runosmäen kaupunginosaan.

Fimean näkemyksen mukaan Turun kaupungin pohjoiselle (1.) apteekkien sijaintialueelle tulee perustaa apteekki lääkkeiden saatavuuden ja apteekkipalveluiden turvaamiseksi. Turun kaupungilta on tullut selkeä kanta siitä, että apteekkipalveluita Turun kaupungin pohjoisella (1.) apteekkialueella tarvitaan lisää. Lisäksi Fimea katsoo lääkelain mukaisten edellytysten uuden apteekin perustamiselle täyttyvän.

Fimea ei katso tarpeelliseksi muuttaa apteekkien sijaintialueista 18.12.2013 tehtyä päätöstä sijaintialueiden rajojen osalta tässä yhteydessä, koska Fimean näkemyksen mukaan apteekkien sijoittuminen laajemmille sijaintialueille mahdollistaa apteekkipalveluiden joustavan siirtymisen terveystalouden ja asiakkaiden asiointikäytymisen mukaisesti. Näin ollen apteekkareiden lausunnoissaan ehdottama apteekin siirtäminen Runosmäen kaupunginosaan ei myöskään tule kyseeseen.

Apteekkareiden lausunnoissaan esiin nostama suuri apteekkitiheys Turun kaupungissa verrattuna eräisiin muihin Suomen kaupunkeihin ei Fimean mukaan ole ratkaisevaa, koska apteekkipalveluiden toimivuutta ja lääkkeiden saatavuutta tarkastellaan aina kuntakohtaisesti. Lisäksi Fimean näkemyksen mukaan lääkelain tarkoituksena on ennen muuta turvata lääkehuollon toimivuus ja lääkkeiden saatavuus, eikä turvata yksittäisten apteekkien liiketaloudellista asemaa.

Lainkohdat

Läkelaki (395/1987) 39 §, 40 §, 41 § ja 102 §

Täytäntöönpano

Läkelain 102 §:n 4 momentin mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätöstä ei saa laittaa täytäntöön ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Tämän päätöksen saatua lainvoiman Fimea julistaa Turun 21. apteekin haettavaksi siten kuin lääkelain 43 §:ssä säädetään.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi vaatia siihen oikaisua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta. Oikaisuvaatimusosoitus liitteenä (liite 2).

Hyväksyjä

Pelkonen Eija
Leinonen Eeva

Johtaja
Yksikön päällikkö

Allekirjoitus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Fimea 23.08.2016. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Käsittelymaksu

Maksutta

Jakelu	Turun kaupunki
Tiedoksi	Turun 2.-20. apteekit Helsingin 3. (Yliopiston) apteekki
Liitteet	Liite 1. Apteekkien sijoittuminen Turun kaupunkiin Liite 2. Oikaisuvaatimusosoitus Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätöksestä
Lisätiedot	Tarvittaessa lisätietoja päätöksestä antaa yliproviisori Noora Oinonen (puh. 029 522 3255, noora.oinonen@fimea.fi).

23.8.2016

Dnro Fimea
001426/06.08.00.00/2016

Apteekkien sijoittuminen Turun kaupunkiin

Sijaitsemisalueet koskevat itsenäisiä apteekkeja.

1. alue

Turun kaupungin pohjoinen alue on se osa Turun kaupunkia, jota rajoittaa - pohjoisessa, idässä ja etelässä kaupungin raja - lännessä vesistö Kaksikerran, Satavan ja Hirvensalon saarien itäpuolelta Länsisatamaan, Linnanaukon ja Raisiojoen välinen vesialue sekä Raisiojoki Turun kaupungin rajalle asti.

Alueelle sijoittuvat

Turun 2. (Manhattan) apteekki
Turun 3. (Hansatorin) apteekki
Turun 4. (Keskus) apteekki
Turun 5. (Kasken) apteekki
Turun 6. (Humaliston) apteekki
Turun 7. (Wiklundin) apteekki
Turun 8. (Linna) apteekki
Turun 9. (Pyhän Henrikin) apteekki
Turun 10. (Martin) apteekki
Turun 11. (Raunistulan) apteekki
Turun 12. (Nummenmäen) apteekki
Turun 13. (Kupittaaan) apteekki
Turun 14. (Varissuon) apteekki
Turun 15. (Tampereentien) apteekki
Turun 16. (Länsikeskuksen) apteekki
Turun 17. (Nova) apteekki
Turun 20. (Skanssin) apteekki
Turun 21. apteekki

Lisäksi alueella toimivat Turun 3. apteekin alainen Maaria-Jäkärän sivuapteekki, Turun 9. apteekin alainen Vasaramäen sivuapteekki, Turun 10. apteekin alainen Ispoisten sivuapteekki, Turun 17. apteekin alainen Koivulan sivuapteekki, Turun 19. apteekin alainen Patterinhaan sivuapteekki ja Turun 20. apteekin alainen Yli-Maarian sivuapteekki sekä Helsingin 3. (Yliopiston) apteekin alainen Turun sivuapteekki.

2. alue

Turun kaupungin eteläinen alue on se osa Turun kaupunkia, jota rajoittaa

- idässä vesialue Länsisatamasta Hirvensalon, Satavan ja Kaksikerran saarien itäpuolelta
- idässä, etelässä ja lännessä kaupungin raja
- lännessä Linnanaukon ja Pukinsalmen kautta kaupungin rajalle piirretty suora.

Alueelle sijoittuu

Turun 18. (Hirvensalon) apteekki

3. alue

Turun kaupungin läntinen alue on se osa Turun kaupunkia, jota rajoittaa

- lännessä ja pohjoisessa kaupungin raja
- idässä Raisionjoki sekä Raisionjoen ja Linnanaukon välinen vesialue
- etelässä Linnanaukon ja Pukinsalmen kautta kaupungin rajalle piirretty suora.

Alueelle sijoittuu

Turun 19. (Pansion) apteekki